

Poruchy spánku a cievne mozgové príhody

doc. MUDr. Pavel Šiarnik, PhD.¹, MUDr. Michal Poddaný², prof. MUDr. Branislav Kollár, PhD.¹

¹I. neurologická klinika Lekárskej fakulty Univerzity Komenského a Univerzitnej nemocnice, Bratislava

²Neurologické oddelenie, Liptovská nemocnica s poliklinikou MUDr. Ivana Stodolu, Liptovský Mikuláš

Poruchy spánku predstavujú častú komorbiditu u pacientov s cievnu mozgovou príhodou (CMP). Vzájomné vzťahy medzi poruchami spánku a CMP sú komplexné a obojsmerné. Poruchy spánku môžu jednak predstavovať rizikový faktor vzniku CMP, na druhej strane môže lézia centrálného nervového systému navodiť narušenie spánku. Spánkové poruchy a ich liečba môžu vo výraznej miere modifikovať proces rekonvalescencie pacienta a ovplyvňovať aj riziko recidívy CMP. V nasledujúcom texte približujeme uvedenú problematiku. Pozornosť venujeme nielen detailne preskúmanému spánkovému apnoe, ale objasňujeme aj úlohu porúch hybnosti viazaných na spánok a insomnie. Interakcie CMP s hypersomniami, poruchami cirkadiánnej rytmicity a parasomniami budú musieť detailnejšie odhaliť až budúce prospektívne štúdie.

Kľúčová slova: cievna mozgová príhoda, spánkové poruchy dýchania, insomnie, hypersomnie, cirkadiánne poruchy spánku a bdenia, poruchy pohybu spojené so spánkom, parasomnie.

Sleep disorders and stroke

Sleep disorders represent a common comorbidity in patients with stroke. Their relationships are complex and bidirectional. Sleep disorders can act as a risk factor for the development of stroke. On the other hand, lesions in the central nervous system can lead to sleep disturbances. Sleep disorders and their treatment can significantly modify the recovery process of the patient and also affect the risk of stroke recurrence. In the following text, we present the mentioned topic. We focus not only on the well-studied sleep apnea but also explain the role of sleep-related movement disorders and insomnia. The interactions of stroke with hypersomnias, circadian rhythm disorders, and parasomnias will need to be more thoroughly investigated by future prospective studies.

Key words: stroke, sleep-related breathing disorders, insomnia disorders, central disorders of hypersomnolence, circadian rhythm sleep-wake disorders, sleep-related movement disorders, parasomnias.

Úvod

Cievne mozgové príhody (CMP) predstavujú celosvetovo druhú najčastejšiu príčinu mortality a jednu z najvýznamnejších príčin dlhodobého zneschopenia (Katan et Luft, 2018). Napriek veľkým pokrokom v oblasti akútnej liečby zostáva problematika prevencie CMP a minimalizácie jej klinických následkov aj naďalej veľkou výzvou pre súčasnú medicínu. Neustále pribúdajú dôkazy o tom, že

poruchy spánku môžu mať významný vplyv na riziko vzniku a rekurencie CMP, no môžu taktiež ovplyvňovať klinický stav pacientov po prekonaní CMP (Bassetti et al., 2020). Štúdie naznačujú, že počas spánku vzniká až 29,6% všetkých CMP a poukazujú taktiež na cirkadiánnu variabilitu vzniku CMP (Moradiya et Janjua, 2013). K vzniku ischemickej CMP najčastejšie dochádza v čase medzi štvrtou a ôsmou hodinou ráno. V prípade hemo-

DECLARATIONS:

Declaration of originality:

The manuscript is original and has not been published or submitted elsewhere.

Ethical principles compliance:

The authors attest that their study was approved by the local Ethical Committee and is in compliance with human studies and animal welfare regulations of the authors' institutions as well as with the World Medical Association Declaration of Helsinki on Ethical Principles for Medical Research Involving Human Subjects adopted by the 18th WMA General Assembly in Helsinki, Finland, in June 1964, with subsequent amendments, as well as with the ICMJE Recommendations for the Conduct, Reporting, Editing, and Publication of Scholarly Work in Medical Journals, updated in December 2018, including patient consent where appropriate.

Conflict of interest:

Not applicable.

Consent for publication:

Not applicable.

Podakovanie:

Práca bola podporená grantom VEGA 1/0022/23.

Cit. zkr: *Neurol. praxi.* 2024;25(6):450-453

<https://doi.org/10.36290/neu.2024.057>

Článok prijat redakci: 25. 6. 2024

Článok prijat k publikaci: 28. 8. 2024

doc. MUDr. Pavel Šiarnik, PhD.

palo.siarnik@gmail.com